

Karar -/CP.15

Taraflar Konferansı,

18 Aralık 2009 tarihli Kopenhag Mutabakatını not alır.

Kopenhag Mutabakatı

Kopenhag'daki Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği 2009 Yılı Konferansı'nda hazır bulunan Devlet Başkanları, Hükümet Başkanları, Bakanlar ve listelenen delegasyonların başkanları: [Tarafların Listesi]

2. Maddede belirtildiği gibi Sözleşme'nin nihai amacını *takip ederek*,

Sözleşme'nin prensipleri ve şartlarının *rehberliğinde*,

Her iki Geçici Çalışma Grubu tarafından yapılan çalışmaların sonucunu *not ederek*,

Uzun Dönemli İşbirliği Eylemine Yönelik Geçici Çalışma Grubuna ilişkin x/CP.15 kararı ile Kyoto Protokolü kapsamında Ek I Taraflarının İleriki Dönem Yükümlülüklerinin Belirlenmesine Yönelik Geçici Çalışma Grubuna ilişkin x/CMP.5 kararını, ve bu kararlara göre çalışmaların devam etmesini *kabul ederek*,

Derhal işleme konulacak işbu Kopenhag Mutabakatı'nda *görüş birliğine varmışlardır*.

1. İklim değişikliğinin zamanımızın en büyük meselelerinden biri olduğunun altını çiziyoruz. İklim değişikliği ile acil olarak mücadelede ortak fakat farklı sorumluluklar ilkesi ve kabiliyetlerimiz ölçüsünde güçlü siyasi istekliliğimizi (kararlılığımızı) vurguluyoruz. İklim değişikliği ile mücadele için; bilimin görüşünü de tanıyarak, artan küresel sıcaklığı 2 derecenin altında olacak şekilde Sözleşmenin esas amacı olan sera gazı emisyonları konsantrasyonunu, iklim sistemini tehlikeli insan kaynaklı girişimlerden önleyecek bir seviyede tutmak için; eşitlik temelinde ve sürdürülebilir kalkınma kapsamında uzun dönemli işbirliği faaliyetlerimizi artırmak zorundayız. İklim değişikliğinin önemli etkileri olduğunu kabul ederek ve özellikle iklim değişikliğinin olumsuz etkilerine maruz kalan ülkelerde iklim değişikliği ile mücadele kapsamında alınan önlemlerin potansiyel etkilerini de tanıyarak uluslararası desteği içeren kapsamlı bir uyum programının kurulması ihtiyacının farkındayız.

2. Bilime göre ve Hükümetlerarası İklim Değişikliği Paneli (IPCC) 4. Değerlendirme raporunda belirtildiği üzere, artan küresel sıcaklığı 2 derecenin altında tutmak için küresel emisyonları kayda değer ölçülerde azaltmak ve bu amacı gerçekleştirmek için bilimle tutarlı olacak şekilde ve eşitlik temelinde faaliyete geçmek için ortak karara vardık. Gelişmekte olan ülkelerin sosyo-ekonomik gelişmelerini ve yoksullukla mücadelelerinin ilk ve önemli önceliği olduğunu akılda tutarak, gelişmekte olan ülkelere emisyonların en üst düzeye ulaşma müddetinin uzun olacağını ve gelişmekte olan ülkelerinin düşük emisyonlu büyüme stratejilerinin sürdürülebilir kalkınma için zaruri olduğunu tanıyarak; ulusal ve küresel emisyonların mümkün olduğunca çabuk en yüksek noktaya ulaşması yönünde işbirliğine gitmeliyiz.

3. İklim değişikliğinin olumsuz etkilerine uyum ve iklim değişikliği ile mücadelede alınacak önlemlerin potansiyel etkileri tüm ülkelerin karşı karşıya kaldığı bir meseledir. Sözleşmenin uygulanmasını sağlamak ve iklim değişikliğine uyumda uluslar arası işbirliğini artırmak amacı ile etkilenebilirliği azaltmak ve özellikle en çok etkilenecek olan en az gelişmiş ülkeler, küçük ada devletleri ve Afrika ülkeleri başta olmak üzere tüm gelişmekte olan ülkelere uyum faaliyetlerini uygulanmasına olanak verilerek ve desteklemek acil olarak gereklidir. Gelişmiş ülkelerin gelişmekte olan ülkelere adaptasyon çalışmaları için yeterli, öngörülebilir ve sürdürülebilir finansal kaynak, teknoloji ve kapasite geliştirme desteği sağlaması yönünde mutabık kalınmıştır.

4. Ek- I Tarafları, İlave- I'deki formata uygun olarak, 31 Ocak 2010 tarihine kadar bir INF belgesi ile düzenlenmek üzere Sekretarya'ya bildirecekleri, bireysel ya da ortaklaşa bir şekilde 2020 yılı için ekonomileri genelindeki emisyon azaltım hedeflerini uygulamayı taahhüt ederler. Kyoto Protokolüne Taraf olan Ek I Tarafları, bu sayede, Kyoto Protokolü ile başlamış olan emisyon azaltımlarını daha da güçlendireceklerdir. Gelişmiş ülkeler tarafından sağlanan azaltım ve finansman, mevcut olan ve ileride kabul edilebilecek Taraflar Konferansı karar ve kurallarına göre, ölçülebilir, raporlanabilir ve doğrulanabilir olacaktır; ayrıca, bu hedeflerin ve finansmanın muhasebesinin ayrıntılı, sağlam ve şeffaf olması sağlanacaktır.

5. Ek I dışı ülkeler, İlave-II'de verilen biçimde 31 Ocak 2010 tarihine kadar bir INF belgesi ile düzenlenmek üzere Sekretaryaya gönderecekleri ,Sözleşmenin Madde 4.1 ve Madde 4.7'i ile uyumlu olarak ve sürdürülebilir kalkınma çerçevesindeki azaltım eylemlerini uygulayacaklardır. En az gelişmiş ülkeler ve kalkınmakta olan küçük ada devletleri desteğe bağlı olarak gönüllü faaliyetler yapabilirler. Ek I dışı ülkeler tarafından yapılan ve öngörülen azaltım faaliyetleri,ulusal envanter raporları da dahil olmak üzere, Madde 12.1(b) ile uyumlu olarak ve Taraflar Toplantısı tarafından kabul edilen kılavuzlara uygun olarak, iki yılda bir ulusal bildirimler yolu ile duyurulacaktır. Ulusal bildirimlerdeki ve sekretaryaya başka yolla duyurulan azaltım faaliyetleri İlave-II listesine eklenecektir. Ek I dışı ülkeler tarafından yapılan azaltım faaliyetleri, bu ülkelerin ulusal ölçüm, raporlama ve iki yılda bir ulusal bildirimler yolu ile raporlanacak sonuçların doğrulanmasına tabii olacaktır. Ek I dışı ülkeler uluslararası müzakere şartları ile birlikte ve ulusal bağımsızlığın gözetildiğinden emin olarak, kılavuzlar altında tanımlanmış analizle birlikte, Ulusal Bildirimler yolu ile faaliyetlerinin uygulanmasına yönelik bilgileri aktaracaklardır. Uluslararası yardım talep edilen ulusal olarak uygun azaltım faaliyetleri, ilgili teknoloji, finans ve kapasite geliştirme yardımları ile birlikte kayıt edilecektir. Desteklenen faaliyetler İlave II de yer alan listeye eklenecektir. Desteklenen ulusal uygun azaltım faaliyetleri Taraflar Konferansı tarafından kabul edilen kılavuzlara uygun şekilde uluslararası ölçüm, raporlama ve doğrulamaya tabii tutulacaktır.

6. Ormansızlaşma ve orman bozulmasından kaynaklanan emisyonların, azaltılmasının ciddi rolü olduğunu ve ormanlar tarafından tutulan sera gazı emisyonlarının oranının artırılmasının gerekliliğini kabul ediyor ve bu faaliyetler için pozitif teşviklerin sağlanmasının ve gelişmiş ülkelere gelecek finansal kaynakların seferber edilebilmesi için REDD-plus da dâhil olmak üzere bir mekanizmanın kurulmasının gerekliliği kabul ediyoruz.

7. Azaltım faaliyetlerinin teşvik edilmesi, maliyet etkinliğinin geliştirilmesi ve pazarların kullanılması için fırsatlar da dâhil olmak üzere çeşitli yaklaşımları izlemeye karar veriyoruz. Gelişmekte olan ülkelere, özellikle az emisyon yayan ekonomilere sahip olanlara, düşük emisyon yolunda kalkınmaya devam etmeleri için teşvikler sağlanmalıdır.

8.Sözleşmenin ifasının geliştirilmesi için, Sözleşmenin ilgili hükümleri gereğince, ormansızlaşma ve orman bozulmasını önlemek (REDD-plus) amacıyla önemli miktarda finansman da dâhil olmak üzere, azaltım, uyum, teknoloji geliştirilmesi ve transferi ile kapasite geliştirilmesine yönelik geliştirilmiş faaliyetleri desteklemek ve olanak tanımak üzere gelişmekte olan ülkelere arttırılmış, yeni ve ilave, tahmin edilebilir ve yeterli fon ve geliştirilmiş erişim de sağlanacaktır. Gelişmiş ülkelerin ortaklaşa yükümlülüğü , 2010–2012 dönemi için uyuma ve azaltıma dengeli olarak tahsis edilmiş 30 Milyar ABD Dolarına yaklaşan, yeni ve ilave kaynağı, yatırımları ve ormanlaştırmayı da içerecek şekilde uluslararası kuruluşlar yoluyla sağlamaktır. Uyumun finansmanında en az gelişmiş ülkeler, gelişmekte olan küçük ada devletleri ve Afrika gibi en duyarlı ülkelere öncelik verilecektir. Anlamlı azaltım faaliyetleri ve uygulamada şeffaflık bağlamında, gelişmekte olan ülkelerin ihtiyaçlarına karşılık üzere gelişmiş ülkeler ortaklaşa 2020 yılına kadar her yıl 100 Milyar ABD Doları kaynağı harekete

geçirmeyi taahhüt ederler. Bu fon kamu, özel, tek taraflı, çok taraflı ve alternatif finansman kaynakları da içerecek şekilde çok çeşitli kaynaklardan sağlanacaktır. Yeni çok taraflı uyum fonu gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelerin eşit temsil edildiği bir yönetim yapısı ve etkin ve verimli düzenlemeler ile sağlanacaktır. Bu fonun önemli kısmı Kopenhag Yeşil İklim Fonu üzerinden sağlanacaktır.

9. Bu maksatla, bu amaca ulaşmaya yönelik alternatif finans kaynaklarını da kapsayan potansiyel gelir kaynaklarının katkısını araştırmak için Taraflar Konferansı'nın rehberliğinde ve sorumluluğunda bir Üst Düzey Panel oluşturulacaktır.

10. Gelişmekte olan ülkelerde azaltım konusundaki proje, program, politika ve diğer faaliyetleri (REDD-plus, uyum, kapasite geliştirme, teknoloji geliştirme ve transferini de kapsayan) desteklemek için, Sözleşme'nin finansal mekanizmalarının operasyonel bir oluşumu olarak Kopenhag Yeşil İklim Fonu'nun (Copenhagen Green Climate Fund) kurulmasına karar verilmiştir.

11. Uyum ve azaltım faaliyetlerini desteklemek için, teknoloji geliştirme ve transferine hız vermek üzere, ulusal şartlar ve öncelikler temelinde ve ülkeye dayalı yaklaşımla sürdürülecek olan teknolojinin geliştirilmesi ve transferi faaliyetlerini artırmak maksadıyla bir Teknoloji Mekanizması kurulmasına karar verilmiştir.

12. Taraflar, Sözleşme'nin nihai hedefinin ışığında, bu Anlaşma'nın uygulanması konusunda 2015'e kadar tamamlanacak bir değerlendirme yapmaya davet edilmektedir. Bu değerlendirme, 1.5°C'lik sıcaklık artışını da içeren bilimsel çalışmaların ortaya koyduğu muhtelif hususlarla ilgili uzun dönemli hedefin teyidini de göz önünde bulunduracaktır.

